

št. **48**

Polno medeno satje na strehi B&B Hotela Ljubljana Park, foto: Hotel Park

Obisk pri čebelah na terasi Cankarjevega doma, Ljubljana; foto: Tanja Jerina Blagojević

URBANO ČEBELARJENJE; MESTNI IZRAZ LJUBEZNI DO ŽUŽELK IN NARAVE

Čeprav ima v naših krajih čebelarstvo dolgo in bogato tradicijo, nekateri med nami čebele še vedno povezujejo s čebeljaki, postavljenimi na idiličnih krajih daleč stran na podeželju. Ker je njihov pik za človeka neprijeten, se nekateri čebel celo bojijo ali pa gojijo druge predsodke. Ko pogovor nanese na čebele, pogosto slišimo: »Nič nimam proti čebelam, samo da jih ne vidim«. Če pa imamo ljudje čebele daleč od oči, se zgodi, da se ne zavedamo ali celo pozabimo, kako pomembne so te žuželke za človeka, saj predstavljajo vir obilja hrane, ker zagotavljajo eno ključnih ekosistemskih storitev – oprashaevanje.

Na zmotnost tradicionalnih prestav o čebelah in čebelarstvu že desetletja s svojim delom uspešno opozarjajo urbani čebelarji, ki s čebeljami družinami gospodarijo tam, kjer je intenziteta ljudi največja - v mestih.

Jasno je, da ima pri oprashaevalcih travnik, bogat z raznolikimi, drstečimi, pisanimi in opojnimi cvetovi prednost pred betonom mesta. A je žal tako, da so čebele in drugi oprashaevalci v podeželskem okolju vse bolj ogroženi. K temu pomembno prispevajo spremembe in nepremišljene rabe prostora na podeželju. V mislih imamo zelene puščave, ki jih povzročajo prezgodnje košnje travnikov, intenzivni monokulturni nasadi nemedovitih rastlin na njivah oziroma okrnjena biodiverziteteta, skupaj z uporabo fitofarmaceutskih sredstev. Če k temu dodamo še podnebne spremembe, ki smo jim priča, in nove bolezni, ki se pojavljajo, imamo pred sabo učinkovit recept za slabo stanje, ki ga povzroča človek s svojim nepremišljenim in pohlepnim delovanjem.

Danes so mesta, s svojimi zelenimi površinami, parki in nasadi, pestro stojo različnih dreves in drugih rastlin, številnimi vrtovi in celo zelenimi strehami pomemben življenjski prostor za oprashaevalce, tudi čebele. Nekatere raziskave celo dokazujejo, da odsotnost pesticidov in prehranska raznolikost ter zagotovljena paša v različnih obdobjih leta, ki jo uživajo mestne čebele,

prispevajo k temu, da so te bolj zdrave od svojih podeželskih sorodnic, ki so prisiljene živeti v okolju, obremenjenem z intenzivnim kmetijstvom.

Obenem pa zlata priznanja, ki jih za med svojih čebeljih prijateljev in pridnih delavk prejema urbani čebelarji, dokazujejo, da urbano čebelarjenje po kakovosti v ničemer ne zaostaja za tradicionalnim. Sicer pa za urbanega čebelarja ni večje nagrade, kot kozarec lastnega, zelo pogosto po okusu večvrstnega (poliflornega) medu, ki so ga nabrale njegove male prijateljice, in ki ga brez dvomov in skrbi s ponosom deli s svojimi najbližjimi.

Čebelarjenje v mestih ni novodobna novotarija ali hipsterstvo, saj arheološki dokazi kažejo, da je bilo čebelarjenje že od nekdanjih sestavnih del mestnih naseljenih oblik. Številne meščanske družine so že v preteklosti imele svoje čebelnjake. Med bolj znanimi slovenskimi primeri je zagotovo čebeljak slovitega arhitekta Jožeta Plečnika na vrtu, ki sta si ga za trnovsko cerkvi jo delila s Finžgarjem, ali pa tisti, ki ga je postavil češkemu predsedniku Masaryku.

Vse večje število mestnih čebelarjev dokazuje, da se tudi za prihodnost čebelarjenja ni treba bati, če bo čebelarjem le uspelo ohranjati in varovati čebelje družine. Danes v mestih svojih panjev nimajo le posamezniki, ki uresničujejo željo po samooskrbi in uživajo v lastnem hobi ju, s katerim se na tako pristen in iskren način povežejo z naravo, pač pa tudi različne organizacije. Tako denimo v Ljubljani, kjer po nekaterih podatkih živi več kot tri odstotke slovenskih čebelarjev, panjev ne najdemo le na številnih vrtovih in atrijih, pač pa tudi na fakultetah, šolah, hotelih, Cankarjevem domu, v največjem trgovskem središču, v Botaničnem vrtu in na stavbah številnih podjetij, ki tudi s pomočjo lastnih ali najetih panjev izkazujejo svojo družbeno in okoljsko odgovornost, obenem pa ta med uporabljajo za učinkovito promocijo pri svojih poslovnih partnerjih.

Lastnost, ki druži sodobne urbane čebelarje, je njihova okoljska ozaveščenost. S svojim čebelarskim delom in drugimi aktivnostmi pomembno prispevajo k sprejemanju, informiranju in izobraževanju ljudi o pomenu oprashaevalcev in kakovosti okolja, v katerem živimo, saj je prav blagostanje čebel najboljši znak zdravega okolja. Kljub temu, da je čebelarstvo povezano s številnimi obveznostmi, stroški in nepredvidenimi težavami, včasih pa celo nasprotovanji, urbani čebelarji dokazujejo, da je ljubezen do pridnih žuželk in narave tista, ki vse to premaguje.

Urbano čebelarstvo ni brez izzivov, ki jih prinaša mestno okolje in z njim relativno visoka intenziteta čebeljih družin v nekaterih mestih. Zato se slovenski urbani čebelarji združujejo in sodelujejo v društvu Urbani čebelar. Tega že vrsto let, skupaj z drugimi urbani čebelarji, uspešno vodi ljubljanski čebelar Gorazd Trušnovc. Društvo omogoča, da se čebelarji usklajujejo glede potrebnih aktivnosti v določenem koledarskem obdobju, izobražujejo in izmenjujejo izkušnje in dobre čebelarske prakse, dosledno upoštevajo načela in nasvete za preprečevanje bolezni, pobirajo morebitne čebelje roje po mestu, promovirajo čebelarstvo med mladimi, se povezujejo s svojimi kolegi v tujini, se vključujejo v mednarodne in domače znanstveno raziskovalne projekte, organizirajo dogodke, posvete, vplivajo na mestne oblasti, da izboljšujejo pogoje za urbano čebelarjenje in s tem kakovost življenja prebivalcev mest, povečujejo število medovitih rastlin v mestu in izobražujejo meščane o pomenu zdravega okolja in sobivanja s čebelami.

Kot radi poudarjajo različni člani društva Urbani čebelar, je njihov med, nabran v radiju treh kilometrov od njihovega vrta, atrija ali strehe, bogatega okusa, pridelan z ljubeznijo in prizadevanjem v smeri ekološkega, sonaravnega čebelarjenja. NAJ MEDI tudi v mestu!

Avtor: dr. Klement Podnar

www.urbanicebelar.si

PROGRAM

Razstavišče Moja Ljubljana je trenutno zaprto. O izvedbi decembrskega programa vas bomo sproti obveščali na spletni strani www.mojaljubljana.si.

3. 12. 2020 ob 10.00-18.00
TA VESELI DAN KULTURE

Ob kulturnem prazniku vljudno vabljeni v razstavišče Moja Ljubljana na brezplačni ogled stalne in občasne razstave.

27. 9. 2019 - 31. 12. 2020
TOR.-NED. 10.00-18.00
OBČASNA RAZSTAVA

Podvodna kulturna dediščina slovenskega morja

Na območju notranjih morskih voda in teritorialnega morja Republike Slovenije se nahaja devetinštirideset registriranih arheoloških najdišč. Dosedanje raziskave so opozorile na velik potencial potopljenih arheoloških najdišč za poznavanje sprememb okolja in klime v holocenu, plovnih sredstev, pristanišč in drugih pomorskih objektov ter medkulturnih povezav in stikov v prazgodovini, antiki in mlajših obdobjih.

12. 12. 2020 ob 11. uri
SPLOŠNO JAVNO VODENJE PO RAZSTAVI MOJA LJUBLJANICA

Spoznajte reko Ljubljanico, njeno skrivnostno kraško zaledje, številne arheološke najdbe iz njene struge ter zgodovino razvoja Vrhnike, na katero je imela reka velik vpliv. Obiskovalci se lahko javnemu vodenju brezplačno pridružite z nakupom vstopnice. Prijave sprejemamo do petka, dan pred vodenjem: info@mojaljubljana.si ali 041 354 203